

Ós residentie in Blönduós, IJsland
mei 2023
Frederiek Simons

Vier jaar na mijn afstuderen en vijf jaar na een ingrijpende gebeurtenis in mijn leven – mijn beste vriendin heeft zelfdoding gepleegd – ben ik naar Noord-IJsland gereisd. Ik wilde zowel het landschap ervaren waar zij rondgereisd heeft tijdens de zomer voor haar dood, als leren over de rijke textieltraditie van het eiland. Ook wilde ik die twee dingen verbinden door middel van een kunstwerk.

eerste impressies

Direct na aankomst, in de bus van het vliegveld naar Reykjavik, viel mij op hoe bijzonder maar ook hoe leeg het landschap eruitzag. Door de afwezigheid van bomen en bebouwing kon ik eindeloos ver kijken.

Na een korte nacht in de hoofdstad heb ik vervolgens de bus naar Blönduós gepakt. Tijdens de vier uur durende reis zag ik veel mos en droog gras dat net onder de sneeuw vandaan was gekomen, afgewisseld met zwartgrijze bergen met witte toppen en af en toe de oceaan.

De rest van de week maakte ik wandelingen in de omgeving van het dorp. Ik bestudeerde ook de weefboeken en -samples die ik vond in mappen op de weefzolder. Veel van de patronen zijn ontworpen door de vrouwen die tijdens de 20^e eeuw aan de *Kvennaskólinn* gestudeerd hebben. De samples zijn gemaakt door een IJslandse weefster die deze patronen recent heeft gearchiveerd en onderzocht.

Ik was meteen gefascineerd door een weefpatroon genaamd *Salún* (*Monk's belt*). De scheringdraden worden daarbij met grote “floats” tussen een basispatroon gelegd, waardoor het lijkt alsof ze op de stof liggen; door het contrast met de kettingdraden krijgt het een grafisch effect.

In het textielmuseum zag ik voorbeelden van

de eerste week

Samen met tien andere textielkunstenaars en -ontwerpers verbleef ik in de voormalige vrouwenschool van Blönduós, een dorpje van om en nabij 800 inwoners. Er waren tijdens de eerste week verschillende activiteiten gepland, zoals een *artist talk* en een bezoek aan het nabijgelegen textielmuseum. Ook bezochten we de wolwasserij van Ístex, waar de wol van (bijna) alle IJslandse schapenboeren binnenkomt, machinaal wordt gewassen en vervolgens doorgestuurd naar de spinnerij op een andere locatie. Opvallend was dat alle wol en dus ook verschillende kwaliteiten wol er werden samengevoegd.

stoffen met hetzelfde patroon, dat vaak werd gebruikt voor decoratieve dekens voor het bed of de bank in de centrale ruimte van het huis.

Hierna besloot ik een stof te weven op basis van dit patroon en startte met het scheren van de draden.

de tweede week

Op zoek naar een manier om het IJslandse landschap te “vangen” met materialen, ben ik gaan experimenteren met zeewier, droog gras en natuurlijke verftechnieken. Uiteindelijk besloot ik alleen verder te gaan met het verven.

Ik heb toen de scheringdraden voor mijn weefsel lichtbruin gekleurd met de schors van de weinige, kale bomen in het dorp – een kleur die me deed denken aan het droge gras in de omgeving. Daarna begon ik

met het inrijgen van de draden; een tijdrovend proces, zeker als je dunne draden gebruikt.

Gelukkig waren er, voor de afwisseling, twee activiteiten gepland. Eerst een bezoek aan de boerderij van Jóhanna Erla Pálmadóttir, die haar tijd verdeelt tussen haar schapen en haar werkzaamheden bij het textielcentrum. Er waren veel pasgeboren lammeren en er werd net een nieuw lammetje geboren toen wij er waren. Bijzonder om bij te zijn. Zo ook om meer te leren over het langharige, IJslandse schaap en haar wol. Helaas is de wol (evenals het vlees) van deze schapen weinig winstgevend en dreigen de schapenboeren in IJsland te verdwijnen.

Verderop in de week gaf Jóhanna ons een spin-workshop. Ze liet ons spinnen met wol van haar eigen schapen, zowel ongewassen als gewassen, gekamde als ongekamde en zachte als ruwe wol.

Ondertussen had ik mijn contramarsweefgetouw ingeregend en uitgevogeld hoe het werkt. Ik kon dus beginnen met weven.

de derde week

Tijdens de derde week ging ik verder met weven. De kleuren koos ik op basis van de IJslandse landschappen van de foto's van mijn vriendin uit 2017 – mosgroen, grasgroen, grijs, goudbruin, bruin en zwart.

Later die week kwam ook de IJslandse weefster en onderzoeker Ragnheiður Björk Þórsdóttir langs voor een lezing. Behalve over het Salúnpatroon, vertelde ze over andere (typisch IJslandse) weefpatronen en -technieken en hoe deze gelinkt zijn aan de geschiedenis van het land, waar textiel altijd een grote rol gespeeld heeft in de levens van de arme eilandbewoners.

Verder heb ik de viltmachine uitgeprobeerd (in het recent geopende textiellab tegenover de voormalige vrouwenschool).

de vierde week

De laatste week heb ik veel tijd doorgebracht in het textiellab. Een van de machines waar ik op gewerkt heb was een digitaal Jacquardweefgetouw (TC2). Het voelde heel bijzonder om mijn kennis van en ervaring met dit soort getouwen te verbreden, aangezien er maar ongeveer 200 van zijn in de wereld.

Ik besloot een close-up van een van de Salúnstoffen in het museum als basis te nemen voor mijn eigen te weven stof. De foto is van een gat in het patroon. De spanning die ontstaat door het opnieuw weven van de afbeelding van het gat, vond ik erg interessant.

Voor een ander werk heb ik verschillende IJslandse wol, van de wolwasserij en van Jóhanna's schapen, aan elkaar gevilt; met daartussenin fragmenten van een *lopapeysa*, een gebreide IJslandse trui.

Aan het einde van de week hielden we samen met alle artists-in-residence een kleine expositie en enkele dagen later pakte ik de bus terug naar Reykjavik, waar ik o.a. het Nationaal Museum heb bezocht. Daar leerde ik bijvoorbeeld dat de lopapeysa, hét symbool van IJsland, pas in de jaren '50 zijn intrede heeft gedaan. Moet je nagaan hoeveel textielkennis naar de achtergrond is verdwenen.

Op de laatste dag heb ik in The House of Collections nog een aantal geweven kunstwerken van Ásgerdur Búadóttir kunnen bewonderen.

reflecties

Ik ben verbaasd hoeveel ik gedaan heb gekregen in een gefocuste maand op een afgelegen locatie. Niet teveel nadenken, maar gewoon doen – dat was mijn uitgangspunt en dat voelde als een frisse wind. Ik heb veel materiaalonderzoek gedaan, geëxperimenteerd en kennis uitgewisseld met andere textielkunstenaars.

Door het korte tijdsframe heb ik vrij intuïtief gewerkt, maar het werk dat in Blönduós is ontstaan, zijn zeker verbonden met het landschap waar mijn vriendin vijf jaar geleden doorheen gereisd heeft. Ik wil die connectie nu verder ontrafelen en kijken hoe ik deze meer naar de voorgrond kan brengen. Hiervoor wil ik verder experimenteren met vilten, fragmenten samenvoegen en het uithalen/losknippen of -branden van delen van weefpatronen. Ook wil ik IJslandse weeftechnieken en de kennis van IJslandse wol die ik heb opgedaan, verder toepassen. Ik vind het een mooi gegeven dat die kennis daardoor niet verloren gaat en met mij andere plekken bereikt.

